

Wijziging van enige bepalingen van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, de Provinciewet, de gemeentewet en de Wet van 31 augustus 1853, Stb. 83 tot verzekering der uitvoering van sommige voorschriften van plaatselijke verordeningen

MEMORIE VAN TOELICHTING

Nr. 3

Algemeen

In ons land is het „huisrecht” van oudsher in hoog aanzien en de Grondwet noemt in artikel 172 dan ook een drietal voorwaarden waaraan moet zijn voldaan, wil het binnentreden in een woning tegen de wil van de bewoner toegestaan zijn:

1°. het geval moet bij de wet bepaald zijn, 2°. degene die binnentreedt, moet in het bezit zijn van een bijzondere of algemene last van een macht, door de wet aangewezen en 3°. de vormen waaraan de uitoefening van de bevoegdheid gebonden is, worden eveneens door de wet bepaald.

Het Nederlandse recht kent een aantal gevallen waarin ter uitvoering van een burgerrechtelijke uitspraak een woning moet kunnen worden betreden buiten tegenwoordigheid of tegen de wil van de bewoner. In dit verband zijn speciaal bedoeld de artikelen 444 en 600 waarin wordt gesproken van de deurwaarder, en artikel 926 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering waarin wordt genoemd de dienaar der openbare macht die door het Openbaar Ministerie is aangewezen om zijn medewerking te verlenen tot de tenuitvoerlegging van een bevel tot afgifte van een minderjarige. Daarnaast kent onze wetgeving enkele bepalingen, waarbij de provinciale en gemeentelijke besturen binnentredingsbevoegdheid wordt verleend met het oog op de handhaving van hun verordeningen en de uitvoering van hun zelfbestuurstaak.

Aan het vereiste van de Grondwet dat degene die binnentreedt, in het bezit moet zijn van een bijzondere of algemene last van een macht door de wet aangewezen, is voldaan, hetzij doordat de wetgever zelf als lastgever is opgetreden en in de wet de algemene last heeft neergelegd waaraan de aldaar genoemde personen de bevoegdheid ontleen de woning tegen de wil van de bewoner te betreden hetzij doordat de wet de lastgever aanwijst.

De vermelding van de gezagsdragers die bij dit binnentreden tegenwoordig dienen te zijn, moet worden gezien als een vormvoorschrift, als bedoeld in artikel 172, tweede lid van de Grondwet. Zulk een gezagsdrager kan b.v. een kantonrechter, een commissaris van politie of een burgemeester zijn. Dikwijls zal echter geen kantonrechter of commissaris van politie beschikbaar zijn, zodat in de bovengenoemde gevallen beroep moet worden gedaan op de burgemeester en wel meestal op zeer korte termijn. Deze de burgemeester opgelegde taak is echter meermalen zeer bezwaarlijk met zijn overige werkzaamheden te verenigen, nog afgezien van het feit dat die overige werkzaamheden in de loop der jaren sterk zijn toegenomen. Het Genootschap van Burgemeesters heeft er derhalve op aangedrongen dat de bestaande bepalingen worden vervangen door een regeling die voor de burgemeester minder bezwaarlijk is.

De ondergetekenden zijn van mening, dat een ruimere vertegenwoordigingsmogelijkheid van de burgemeester in deze de oplossing kan brengen. De burgemeester dient slechts vertegenwoordigd te kunnen worden door gezagsdragers van voldoende kennis en ervaring. Aangezien de wet in dit verband naast de burgemeester ook enige malen de commissaris van politie aanwijst en het politie-apparaat door zijn omvang meer dan enige andere instelling mogelijkheden van vervanging biedt, is ten slotte de keus gevallen op een aantal politiefunctionarissen wier rang en ervaring een waarborg bieden voor een juiste wijze van optreden.

Deze functionarissen zijn doorgaans hulpofficieren van justitie en staan dus onder de controle van de officier van justitie. Alleen in kleinere gemeenten met een beperkte bezetting zal de vertegenwoordiging ook door een lagere politiefunctionaris moeten kunnen plaats vinden, doch deze zal daar dan toch met zijn vervanger de hoogste in rang zijn en over een grote dosis plaatselijke kennis beschikken.

Het onderhavige ontwerp handhaaft de kantonrechter. De Kring van Kantonrechters heeft de eerste ondergetekende doen weten, voor zover het de kantonrechter betreft, geen aanleiding te zien voor een wijziging van de bestaande bepalingen.

Artikelen

Artikel I

Artikel 444. De functionarissen die de burgemeester kunnen vertegenwoordigen, zijn in een aflopende reeks opgenoemd. De bedoeling hiervan is dat bij verhindering van een hogere ambtenaar om op te treden de lagere zijn diensten verleent. Het opnemen van een mogelijkheid tot vervanging is nodig, opdat geen stagnatie in het ten uitvoer leggen van vonnissen ontstaat.

Artikel 600. In het bijzonder bij de gijzeling kan het nodig zijn dat de deurwaarder snel optreedt, soms zelfs enige malen achtereenvolgend, wanneer zijn actie geen onmiddellijk succes heeft. Het ontwerp geeft de deurwaarder meer armslag dan de bestaande regeling volgens welke de deurwaarder een beroep moet doen op de kantonrechter in de gemeente waar deze zijn woonplaats heeft. Hij zal voortaan in die gemeente, te zijner keuze, ook de hulp kunnen inroepen van de burgemeester of diens vertegenwoordigers wanneer daaraan behoefte mocht bestaan.

Artikel 926. Aangezien dit artikel soortgelijke omstandigheden regelt als de voorgaande artikelen, is de tekst ervan daaraan aangepast.

Artikel II

Voor zover in artikel 118 der Provinciewet de tegenwoordigheid van de burgemeester bij het binnentreden van woningen op last van het provinciaal bestuur is voorgeschreven, is de tekst van dit artikel op dezelfde wijze aangepast als ten aanzien van artikel 444 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering wordt voorgesteld.

Artikel III

Evenzo is de tekst van artikel 154 der gemeentewet dat soortgelijke omstandigheden regelt als voorgaand artikel, aangepast.

Artikel IV

Ook in artikel 3 van de Wet van 1853, *Stb.* 83 heeft aanpassing van de wetstekst in bovengenoemde zin plaats gehad.

De Minister van Justitie,

C. H. F. POLAK.

De Minister van Binnenlandse Zaken,

H. K. J. BEERNINK.